

першу діяльність потім трійця ки, врешті четвертий, привела на світ в минулий четвер п'ятеро дітей, четверих хлопців і дівчаток, які мали батька, якого, який був при народі, стверджує, що мати і всі мононароджені, так само, як і всі попередні 9 дітей здорові. Ще в минулому сторіччі за законом муринос-кого племена, до якого нале-

жало сім'я роки.

● **Англійська адміраліція**, відповіла на пересторогу урядової національної комуністичної організації, що переносить більшість до комуністичного Китаю, європейська, що надала їй англійські кораблі з вантажам для китайських комуністів будувати планети під океаном востанок кораблів.

СВОБОДА SVOBODA

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Sundays and Mondays issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1190 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріали.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДЕСЯТИРІЧЧЯ ПЛАНУ МАРШАЛЛА

Медалею від Організації для європейської господарської співпраці, стисненням руки, гратуляційним листом від президента Айзенгауера, прийняттям та гратуляціями британського і французького амбасадорів та інших європейських дипломатів для спенсерованого сьогодні генерала Джорджа Катлета Маршалла, одного з найвидатніших американських військових і державних мужів, відзначено минулої середі десятиріччя події, яку без перебільшення можна назвати історичною і спасенною. Во саме десять років тому ген. Маршалл, тодішній державний секретар в уряді президента Трумана, висловив у Кембриджі, Массачусетс, свою промову, що започаткувала відомий План Маршалла, який мав рішальне значення для врятування післявоєнного світу від господарського хаосу і руїни, а тим самим і здвиження одного з головних бар'єрів проти агресивного походу більшовизму.

Ген. Маршалл не був одиноким автором названого його іменем плану, бо свій вклад в його оформлення зробили багатомислєні люди. Проте, ген. Маршалл був виразником, символом і репрезентантом цього плану, з'ясувавши його пам'ятними словами: «Це цілком логічно, що З'єднані Держави повинні робити все, що в їхній силі, щоб допомогти повернути нормальне господарське здоров'я в світі, без чого неможлива політична стабільність і запевнений мир». Маршалл тоді ж висловив, що «наша політика не скеровується проти жадної країни чи будь-якої доктрини, а скеровується тільки проти нужди, безнадії і хаосу».

Сам План Маршалла в його первісному оформленні існував і діяв не повних чотирьох роках і коштував Америці 12 мільярдів доларів, але ідея і принципи цього Плану діють в різних формах досьогодні, коштують Америці вже приблизно 60 мільярдів доларів, і їм завдячує світ те, що він негачію після страшної війни і руїни міг почати процес відбудови, який нині вже досягнув величезних успіхів.

Від започаткування Плану Маршалла минуло тільки десять років, що в історичному рахунку часу є зовсім малим періодом. А проте, ідеї і принципи, які лягли в основу цього Плану і які, без сумніву, випливають з американської ідеології й філософії, стали основою дальшої американської політики не тільки господарської.

В історії народів і в житті людей було і буде багато великих планів. Одні з них виправдовуються, вони формують життя і стають його складовою частиною, а інші або проминають безслідно, або життя їх заперечує. Очевидно, що багато залежить від самих планів, від їх придатності і життєвості в конкретних обставинах. Але головну роль в здійсненні всіх планів грають такі їх автори і виконавці, що без них великий, навіть найгеніальніший план замишляється тільки в душі чи на папері. Маршалл План належав до тих, що були правильні, і він мав людей, які хотіли і змінили його здійснювати. Тільки тому він відіграв таку велику роль, хоч в змінених формах та в змінених обставинах, відіграв свою роль.

У зв'язку з цим напрошуються й деякі заваги щодо плану Маршалла американсько-української співплоті. Маммо на думці, зокрема, Український Народний Фонд призвотного авторства тодішнього екарника, а сьогоднішнього президента УСК п. Д. Галічина. Він бо видивнув, з'ясував і оформив цей наш сворідний «Маршалл План» на Конгресі в Вашингтоні в листопаді 1949-го року, отже понад сім років тому. Правда, подібні плани видивгалися принагідно й раніше, але щойно на Конгресі в Вашингтоні сім років тому він був у подобицях оформлений і встановлений. Його прикметою є те, що він був подуманий не як обмежена часом чи потребами акція, але як одна з основ нашої співплоті та її розвитку і активності.

Цей наш «Маршалл План» був, можна б сказати, логікою і вимогою наших потреб і мав, та це й сьогодні міг би мати, всі вигоди на те, щоб стати рішальним фактором у організованому житті нашої співплоті. Все ж такі сьогодні він не є ані таким, як був подуманий, ані не грас такої ролі, яка йому була призначена, як центральний нашій екарницькій, фонди з якої мали б зааспокувати всі важливіші загальні потреби нашої співплоті. Від цього фонду насамперед відлучено харитативні потреби, опісля майже виключено з нього ділянку нашої «закордонної допомоги», і так поступово цей Фонд — як це підкреслено на недавніх нарадах Крайової Ради УСК — практично перетворився, власне звавшись з Українського Народного Фонду на Фонд Українського Конгресового Комітету. Що могло бути причиною цього. Самий план чи люди? Думамо, що більше люди, і тому, поки рінитися остаточно на перевірку цього нашого «Маршаллового Плану», нам треба б це бодай перед його десятиріччя основно розглянути головну — в нашому розумінні — причину його недовгості, себто його здійснюваності людьми.

I. Світ

ПОДІЇ НА ФОРМОЗІ

Дві майже однакові події викликали у світі різні рефлексії: у одних — жалю, розчарування, турботи, в інших — радість, ані умішкити та бажання використати їх для своєї пропаганди.

В Японії американський серкант застрелив жінку, коли збирала вона після військових вправ зукиті гілзи, а на Формозі американський серкант застрелив тайванця, що заглядав до вікна його мешкання.

В першому випадку, як проге вирішили державний департамент і департамент оборони, справу розглядатиме японський суд, а в другому випадку розправа вже відбулася, і перерів її американський військовий суд, який оправдав серканта, бо стріляв він в цілі самооборони.

Не входини в деталі цих подій, бо про те писалося чимало на сторінках щоденної преси. Нас цікавить оцінка настроїв та реакція на події.

Власні спостереження протягом довгих років життя в Китаї та довготривалого перебування на Формозі дають мені певні основи для розуміння цих настроїв тубільного населення. На мою думку, в останній події на Формозі має місце конфлікт різних ментальностей, різних традицій та звичаїв. Те, що є звичайним для нас, європейців та американців, є не звичайним для азійських народів, зокрема для китайців. І те, що не викликає жадного сумніву або застереження для азійських народів, є часом великою образою для нас.

Кожного дня і кожного вечора по всіх азійських країнах європейці наражаються на те, що ми можемо називати «нахабством», а що в дійсності є тільки проявом цікавості або здивування. Отже, коли китайці заглядають через вікно до вашого мешкання, то, на його думку, це зовсім не є втручанням у ваше приватне життя.

Коли ви заходите до будівельного чи шиттєвського храму, розглядаєте і навіть робите фотографії, ніхто вам нічого не скаже і не заборонить це робити, бо будинок і шиттєвості вважають, що храм має бути відкритий для кожного, що всі моляться одному богові...

Ніхто з китайців не дивується, коли, скажімо, людина сніпається на хіднику і заглядає, як весела компанія бенкетує в ресторані. Хто з гостей хоче самотності, той замовляє окрему кімнату, без вікон. Приватні мешкання на Формозі відкриті кожному для огляду, якщо власники їх не поставили величезних рам, запліплених спеціальним папером. Але брама до садів не замкається, і якийсьбудь вбогий китайець, що приходить з вулиці забрати різні відпадки, спочатку обійде все подвір'я, обов'язково загляне до кухні й умішкється кожному. І ніколи нічого не вкраде...

Останній інцидент на Формозі — це несподіваний вияв настроїв татову, і він не має нічого спільного з настроями цілого населення. Як пише в листі до редакції «Нью Йорк Тайме» відома авторка Джералдіна Фітч, «в цій випадку реакція могла бути така сама проти британців, нападників, філіппінців або ко-

ного, хто забрав життя і пішов непокараним... В порту Кілуанг, лише за 18 миль від Тайпею, столиці Формози, татова висловлювала жалю з приводу цієї події, але не було нічого антиамериканського...»

Джералдіна Фітч дає дуже правдиве навісвітлення настроїв китайського населення і запитує: чому так багато уваги приділяється нападкові татові, неорганізованій, спонтанній, в зв'язку з убивством одного китайця, коли в самому Китаї, згідно з повідомленнями ООН, згинуло від комуністів 20 мільйонів їх земляків, а решта перебуває на становищі невільників?

В загальному аспекті подія вже дала дещо нового. Вона змусила американську сторону задуматися над настроями та почуттями азійської народної маси, вона викликала також велику реакцію серед урядових та громадських кол на Формозі. Міністри національного уряду побачили, що стара політика заплющування очей на окремі події не може дати нічого позитивного, а тільки шкодити. Як сказав 3-го червня губернатор Формози К. К. Ен, шкоди та преса мають своїм завданням висловлювати населенню, як багато завдають національній Китаї Америки та моральну та матеріальну допомогу і які суттєві різниці існують в американському і китайському судництві. Група формозьких бойскавтів віддала американського амбасадора Карла Ранкина й передала йому новий американський прапор, замість того, що його знищили татова.

Дії татова в Китаї ніколи не були і не є виявом бажань населення, а завжди виявом розбурханих емоцій, спонтанного настрою, викликаного іноді необережним словом. Такі дії можуть спричинитися до великих турбот та злочинів. Китайці вважають, що в таких діях людина «втрачає обличчя» і дуже бояться вчинити щось таке, за що потім доводиться червоніти. Але в татові дії себе контролювати.

У зв'язку з цим прикрим інцидентом на Формозі Пей-цзін розпочав шалену пропаганду, заявляючи, що «населення» Тайваню зробило правильно і мусить продовжувати свою акцію, щоб викликати американців геть...

Але, поминаючи ту пропаганду, кожний, хто живе серед чужого народу, особливо народу іншої раси, мусить завжди пам'ятати, що він є гостем, тимчасовим резидентом, і тому на кожному кроці повинен ховуватися з чужими звичаями і поважати чужі традиції. Особливо мусить він зважати на національний свантент народів на яких століттями дивилися як на щось нижче, хоч і мають ті народи 4000-літню історію та велику цивілізацію про яку часто «гості» не мають жадного поняття. Це — наука для кожного.

Пригадуються слова одного американського місіонера: «Ми, американці, мусимо йти до Азії, щоб допомогти азійським народам розбудувати ліпше життя, побороти страшену вбогість, щоб допомогти боротися з хворобами та іншими лихами... і нести мусимо ту допомогу, як правдиві християни, не чекаючи на нагороду або подяку»...

Іван Кедрин

РЕВІЗІОНІЗМ СЕРЕД ПОЛЬСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ

Демонстрації у Познані, прихід до влади Владислава Гомулки і започаткована ним «відлига» в Польщі спричинили заколот серед і так розвинутої польської еміграції, додавши до всіх її проблем ще одну, найделікатнішу: чи продовжувати політику принципів негачі і гострої опозиції до комуністичного режиму Гомулки у Варшаві, чи змінити її у прихильному дусі з приводу різниці поглядів на «відлигу» почалася була гостра полеміка, яка, між іншим, сторпудувала заплізування в минулому році з'їзд польських діячів культури у Парижі. Найпалкішим звеличником «відлиги» і речником конечності перевертати ревізю всього польського духового наставлення у зв'язку з новими подіями в Польщі став польський публіцист, д-р Клявдій Грабник, відомий українському громадству з дискусій на польсько-українській темі. Недавнім понов в Нью Йорку видання збірник його статей і промов під заг. «Край і еміграція» загалувала комплекс питань, які зрештою, стосуються не тільки польської еміграції, а й викликають глибокий інтерес також серед українського громадства.

Названий діяч рекомендує своїм землякам ревізю, вийшовши з таких засновків: Вся політична думка польської еміграції спирається на надії на допомогу Заходу. Ці надії не виправдалися: кількакратно: Захід не поспішив з допомогою Польщі у трагічних для неї трох тяжких вересня 1939 року, байдуже придивлявся, як кривавилася Варшава під час повстання, підписав Ялтінський договір без участі поляків, признав офіційно існування комуністичного режиму в Польщі. Після війни польська еміграція розраховувала на близьку третю світову війну. Ця калькуляція виявилася фальшивою, бо, замість загострення конфлікту Схід-Захід, прийшов «дух Женеві» — при всіх східно-західних дисонансах — світ ступав по шляху до «козистенції», а не до воєнного зудару. До того ж Польща перестала бути державою з претензіями на поважний голос в міжнародних справах. Польська дійсність з кінцем другої світової війни радикально інша, аніж була з кінця першої війни. Це — мала Польща, яка не може претендувати на величезні мрії, а яка мусить передусім дбати про збереження своєї державної самостійності, своєї культури і піднесення себе з рівня го сподарського примітивізму.

Питанням бути-не-бути такій Польщі з збереження західного кордону Одри-Неиси Єдиним реальним гарантом цього кордону в міжнародній конфігурації сил і дійсності, що існує в Європі, є, мовляв, Советська Росія (такої термінології жививав автор щодо СССР). Все це закликає еміграцію — думати реальними категоріями, визбутися мрійливості, «перестати вірити у фантазмати» і пристосуватися до реальних потреб і теній краю. Реалізм цих потреб став Гомулкою. Тому треба підтримати його. Коли навіть кардинал Вишинський

радість своїм вірним, католицьким-патріотам у Польщі, підтримувати правління Владислава Гомулки, то ворожа до нього постава польської еміграції, яка трималась би давньої своєї неадекватної і анахронічної концепції, була б шкідливою для інтересів польського народу. Во еміграція має ті самі завдання, що і край, себто — його добро, добро народу. Треба зберегти закордонську еміграцію, але, напр., вся польська еміграція з Німеччини повинна повернутися до Польщі. Одне із завдань польської еміграції — гостро протиставитися шкідливій для польського народу діяльності закордонних чинників, до яких належить і акція організації Вільної Європи з її радіопропагандою, що тільки дезорієнтує наріф фантастичними міражами і загрожують йому такими трагічними наслідками, як це було на Мадарщині...

Ось такий короткий, власними словами схоплений зміст 180-сторінкової книжки К. Грабника. Є в ній деякі здорові думки, є розумне пояснення, що таке політика, з вміле орудуванням логічними аргументами, з ясними прикрітими живого, баристого стилі і полемічного палу. Дуже цінною рисою «ревізюнізму» К. Грабника є його рекомендація сучасним полякам — бути скромними й перестати думати великодержавницькими категоріями: з отими всіми «снами про потугу», які стільки лиха наробили і самій Польщі і деяким її сусіднім народам. Але в отій цікавій книжці Клявдія Грабника кілька засадничих і глибоких «але», які підважують всю її логіку, як стає — за німеччини філософським терміном, «Шайн-логік», позірною, згодною логікою.

Найбільший сумнів викликає основна теза, що край і еміграція, маючи ту саму ціль — добро народу — повинні вести й однакову політику, чи пак політичну тактику. Кожна політика залежить від умов, серед яких її веде. Край і його крайові й самі Польщі і деяким її сусіднім народам. Але в отій цікавій книжці Клявдія Грабника кілька засадничих і глибоких «але», які підважують всю її логіку, як стає — за німеччини філософським терміном, «Шайн-логік», позірною, згодною логікою.

РЕВЕЛЯЦІЇ ПРО ЧИСТКУ КОМІНТЕРНУ В 1937 РОЦІ

В добу кривавих сталінських чисток, що відбувалися на протязі 1937 і 1938 років, позначало без сліду не тільки багато видатних совєтських комуністів, про що говорив Хрущов у своїй секретній промові на 20-му з'їзді комуністичної партії Совєтського Союзу, але й багато провідних членів Комуністичного Інтернаціоналу (Комінтерну), про що Хрущов промовчав. Факт знищення в той час таких видатних міжнародних комуністів, як Беля Куя, Лисський, Попов та інші, загальновідомий, але досі не було ніяких інформацій про те, в яких обставинах відбулася ця чистка і у висліді яких обвинувачень поліковувало тоді таких заслужених діячів справ «світлого комунізму» комуністичних діячів.

Багато цікавих інформацій до історії цієї чистки опублікував недавно колишній комуніст, один з провідних членів президії Комінтерну Арво Туоміне, який брав участь в тодішніх сесіях цієї московської експозитури, де започатковувалося або й затверджувалося рішення про ту чи іншу ліквідацію. В багатьох випадках справи ліквідованих комінтерністів пов'язувалося з внутрішньосовєтськими діями й уявними «змовами» ліквідованими Сталіним без оглядки на криваво. Подробиці про цю чистку Комінтерну зібрані в спогадах Туоміне, який, вивислив в 1938 році з Стокгольму, порвав не тільки з Комінтерном, але й з комунізмом, і тепер після майже двадцяти років опублікував свої ревізюні у Фінляндії.

Почалася чистка Комінтерну навесні 1937 року і відбувалася під проводом секретаря Комінтерну, колишнього міністра закордонних справ Української ССР Дмитра Мануїльського і голови Комінтерну, відомого з процесу за підпал берлінського Райхстагу, болгарського комуніста Георгія Дімітрова. Продовжувалася ця чистка аж до осені 1937 року. В засіданнях президії Комінтерну, що

політичним мрійництвом має підбадьорювати наріф до спротиву й боротьби, — еміграція має також місію зловбувати прихильність рідній справі у ворожого чи холодної й байдужого закордонну. Коли закордон раз і другий і десятий не виявив своєї прихильності, чи навіть не виходить, що треба відвертатися до нього спиною і викреслювати його з своїх політичних рахунків. Коли К. Грабник каже, що поляки не можуть дозволити собі на локусе урочистого відречення від Заходу? Чи не була б це дитяча забава «на злість своїй мамі» — перестудується?!

Друге велике «але», що вринає в уважливого читача книжки «Край і еміграція» К. Грабника, є аргумент, що еміграція повинна підтримувати Владислава Гомулку.

(Закінчення на стор. 3-ій)

проводила цю чистку, засідали тоді разом з Мануїльським і Дімітровим Отто Куусінен (Фінляндія), Пальміро Тольятті (Італія), Пик Гротелов (Флорія (Німеччина), Ванг Мінг (Китай) і автор спогадів Туоміне.

Найбільш драматичною в цій чистці була справа відомого мадарського комуніста Бели Куя, його обвинувачували Дімітров у критичному ставленні до діяльності Комінтерну, окрема до совєтської репрезентації в Комінтерні. Водночас із цим Мануїльський почав обвинувачувати Бели Куя в тому, що він, мовляв, пробував критикувати Сталіна. Бели Куя, вповаючи на свою славу і «недорозуміння», відповів бундючно, що коли він має проти кого: критичні замітки, то власне проти Мануїльського і Дімітрова. Тоді Мануїльський виступив із заявою, що він має докази про співпрацю Бели Куя — як провідника мадарських комуністів в 1919 році — із татомою... румунською поліцією. Бели Куя намагався спростувати ці закиди, але йому не дали слова, і президія Комінтерну перередала справу на вирішення спеціального трибунального комітету. Негачію після виходу із засідання президії Комінтерну совєтські агенти ув'язнили Бели Куя. Згодом прийшла Вістка, що його через кілька днів після ув'язнення розстріляно. Безпосередньо після того внаступило і порозстрілювано або позасилано: більшість мадарських комуністів у Москві та в інших містах Совєтського Союзу. Рахуючи оминув ліквідації тільки-тому, що в той час перебував у мадарській в'язниці.

Польське представництво в Комінтерні, до якого входили такі видатні комуністи, як Юліан Леський, Вроніслав Бронковський, Красевський і Генрик Валевський, зліквідовано повністю у висліді обвинувачень; по с'я вленого знову ж таки Мануїльським. В цьому обвинуваченні Мануїльський закинув вище згадані особам з проводу Комуністичної Партії Польщі, що вони під час польсько-совєтської війни 1920 року, будучи, «прошмудували» до Совєтського Союзу, як комуністів, сотки польських шпигунів. Обвинуваченні, як і Бели Куя, не одержали навіть змоги заперечити цих закидів, і їх поголовно розстріляно. Таким чином зліквідовано всю верхівку польської компартії.

В подібній спосіб відбулася ліквідація цілого ряду комуністичних провідників з інших країн. В ході чистки були ліквідовані тоді, між іншими: німецькі комуністи Германі Геммелс і колишній посол до Райхстагу і засновник Комінтерну Гайнц Нойман, естонський комуніст і водночас видатний член лєнінградської комуністичної організації Ян Анвельт, голова естонського бюро Комінтерну Аліас, литовський комуніст Зігмас-Алксета Ангаретіс, болгарський комуніст В. Попов, с'євчасник процесу в зв'язку з підпалом Райхстагу, та ін.

Усі ці репрезентанти міжнародного комунізму і членів проводу Комінтерну жили тоді в 12-поверховому будинку в Москві. Кожного дня, — оповідає Арво Туоміне, — зникали один по одному мешканці цих, як на совєтські умовини, локусових апартаментів. На їх дверях появлялися тільки червоні печатки НКВД, як знак, що апаратмент опечатаний і його мешканці поділяють долю сотень інших ув'язнених комуністів.

ПРОШЛА ДОРІЖКОЮ...

Пройшла доріжкою
і знову не поверне...
Спадають гірські
і дола тінь змиєра
Лігас на і
маленький, теплий слід.
Ти тільки мандрівник.
Ти страшний дим і рід.
Сандаль твої
побились об каміня.
Найщо ж смукот цей?
Чому слова чужини,
Як мова нечужина,
хвилюють мозок твій?
Чому, прощавши плач
на російній траві.
Так доводило не спити?
Який шепоче голос
У серці, що дає,
навіки одороблює?
Чому одинокість
ак м'яч-глухий одчай?
Чому не можеш ти
забути дальній край?
— М. РИЛСЬКИЙ

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У ЗДА

ШЕВЧЕНКО

Річник 6.

(9)

Володимир Дорошенко

СТОЛІТТЯ ШЕВЧЕНКОВОГО ЩОДЕННИКА

Висловлювати нею думки стало для нього річчю звичайною. Під впливом тяжких обставин підневільного життя, Шевченко перестав навіть писати українські поезії. За сім років перебування в Новопетровському форті Шевченко до 16 травня 1857 р. (дата написання «Москалевої криниці») не написав жадної української поезії, якщо не рахувати «Мій Боже милий, знову лихо», що під задля її змісту датують проблематично роком 1854, вбачаючи в цій поезії натяк на Кримську кампанію. Поспівлюючи Кухаренкові 5 червня 1857 р. «Москалеву криницю», поет писав йому: «Правда, я сам думаю, що я вже зледадці, захоловув у неволі. Аж бачу, ні. Нікому тільки було догідно покласти під мого горем недобіте серце. А ти, друже, догадався, взяв та й підкинув того святого вогню».

Так у неволі відзначався він висловлювати свої думки рідною мовою. В 50-х роках навіть листи до своїх найближчих українських друзів писав часто-густо по-російськи, або рівночасно по-українськи й по-російськи. Це стосується особливо до перебування в Новопетровському форті.

В 1853 році почав Шевченко писати повісті російською мо-

вою з думкою друкувати їх у російських журналах та хоч трохи заробити. Отож і це могло мати вплив на писання Щоденника російською мовою.

Словом, Шевченкові російські писання часу заслання в великій мірі пояснюються тяжкими обставинами неволі. Але все ж таки головна причина лежала глибше — в невробленості в тоу часі української прозової мови. Не встигла вона вийти поза белетристику (повісті Квітки), як катастрофа, що постигла кирило-методіївців, які прагнули до всебічного розвитку рідної мови, силкуючися зробити її знаряддям науки й публіцистики, на ціліх десять років припинила її розвиток. Вона і в брачківці не була ще вироблена, як про це вимовно свідчить Шевченкова передмова до підготовлюваного ним нового видання поезій, не здійсненого через арештування.

З історії української письменницької мови на Наддніпрянщині бачимо, що через заборони російського уряду, особливо після царського указу 1878 р., вона там аж до кінця 1905 року не могла розвиватися. Отже, нема чого дивуватися, що й Шевченко, поза поезіями й листами, не живив у своїх прозових творах, навіть у Щоденнику, рідної мови. Констатувати це — не значить підважувати його велич і український патріотизм.

Але поза чужою зовнішньою шаралаткою Щоденник — це твір наскрізь український. Мас він велику вагу не тільки для біографії поета, але не меншу й для характеристики його як людини взагалі і українця зокрема. Передусім Щоденник на друзки розторопує теревені чужині і своїх про Шевченка, як про майже неосвічену людину, талановитого «самоука», свідчаючи навіть, що належав він до інтелектуальної верхівки — еліти — свого часу, перевищуючи багатьох своїх «одукованих» сучасників і розумними думками і способом їх висловлювання.

Автор Щоденника це не якийсь «народний співець», як от

Кольцов, Дрожжін чи Нікітін, до яких москалі, а за ними й дехто з наших людей звичайно прирівнювали Шевченка.

Розкидані по цілому Щоденнику Шевченкові міркування про найрізніші речі, на найрізніші теми — літературні, маларські, музичні, театральні, політичні тощо, його оцінки подій, людей і явищ різного роду проречисто свідчать про те, що він його неосвіченість. В Щоденнику знайдешся натики записи про розмови Тараса Григоровича з високоосвіченими людьми, в яких він стояв нарівні з ними. Особливо показовий з цього погляду запис 21 квітня 1858 р. про розмову Шевченка з відомим у той час російським ученим К. Д. Кавеліним, якого він стрів у Білозерському. «Від розмови про минулу й майбутню долю слов'ян ми перейшли — лише поет — до психології й філософії. І просиділи до третьої години ранку». Очевидно Кавелін мав гідного собі розмовника.

В Щоденнику стрічаємо пребагато імен визначних письменників, філософів, учених, діячів від античних до новітніх часів, про яких згадує Шевченко. Це свідчить про його велику ерудицію. Та вже самий словник чужих слів, що їх ужив у Щоденнику Тарас Григорович, їх багатство й різноманітність, свідчать про його високу освіченість. Живає їх Шевченко завжди до ладу, з повним розумінням їх значення.

Крім того, Щоденник показує нам автора як людину в високій мірі шляхетну, гуманну, поетичну, великого українського патріота, але не людоненависника, не шовініста-жесовоба; людину, що любила й розуміла людей, незалежно від їх національної приналежності, а ненавиділа мерзотників, деспотів і тиранів, хоч би були вони й українського роду; людину великого розуму й великої душі, що її не зламали, не зникчили ті жахливі, часто-густо просто нелюдські умови, в яких доводилося Шевченкові каратися цілих десять найкращих у житті років.

(Закінчення зі стор. 2-ої)

так, як це польському громадянству в країні-хазяїні. Відомо, що тривалість владі Гомуліки залежить не тільки від більшості в ЦК його мовонольної партії і поліційного апарату, але передусім — від доброї волі, від тактики Кремлю. У тих виборах, на які покликається К. Г. Габрик з уваги на тодішній заклик кардинала Вишинського, не йшло про заміщення Гомуліки, що його так страшенно кохав польський народ, що він мусив залишитися при владі, а щоб доказати Москві, що режим Гомуліки гарантує лояльність комуністичній владі навіть католицького кліру, і тому не треба повторювати в Варшаві макабрічне будапештське вивчення. Коли ж іде про толерування Гомуліки Москвою, то чи масове підтримання Гомуліки всією польською еміграцією скріпило б в очах Москви позицію Гомуліки, чи послабило б?

Врешті, третя найбільша помилка К. Г. Габрика — це віра у „відлигу“. Хоч він і не виключає її заламання, але припускає, що над можливістю повороту сталінізму до Польщі рішуче замахало. Сам К. Г. Габрик признається, що в минулому був визнаним двоєм суперечливих політичних шкіл, Дмовського і Пилсудського, — він визнає правильним ревідування в минулому свого власного світогляду. І покликається на приклад Пилсудського, який від соціалізму і експропріаційного нападу від Безданими прийшов до травневого перевороту і заснування капету в Березі Картузькій. Але ж імена Дмовського і Пилсудського передусім пригадують польську „дворейкову“ політику з першої світової війни; промісницю і проальянську, ту політику, яка дала Польщі і леґіон Пилсудського, і армію Галлера, і державу 1919 року. Який сенс зрідкати тепер

принципу дворейкової політики і загнати цілу еміграцію в проросійський табір в ім'я „реальної“, чи пак кон'юнктурної політики? К. Г. Габрик зривав був уже на останній еміграції свій політичний світогляд і став на виразному протиріччю до свого становища. Він твердить, що й тепер він є проти Москви, але — поручає промосковську політику в ім'я „реального інтересу“ Польщі. Неважко бачити короткозорості і шкідливості такої політики саме з погляду глибокої польської політичної думки і дальшої місії політичної еміграції!

Ця похвальна для публіциста примета — мати відвагу проповідувати й непопулярні речі. Велика примета політичного діяча — його темперамент. Але найбільшою приметою у політиці є такі знання міри, поміркованість, витримка. Киявців Габрик не відзначає по м'якості, ані як націонал-демократ „дмовщик“, ані як пилсудчик. І тому й тепер у своєму про „гомулівському“ запалі загнана так далеко, що став ізолюваний в польському громадянстві на еміграції. Відкидаючи геть демагогію, якою орудує його противник, треба прийти до висновку, свою ізолюваність він спричинив не тому, що іншій силі, а він видючий, а тому, що він не має рації.

ОПЕРА ДАНКЕВИЧА „БОГДАН ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ“ В НЬЮ-ЙорКСЬКОМУ РАДІО

Нью-Йорк. — Радіо-програма на травень-червень 1957 подана на 23 сторінці, що радіостанція WNYC і WNYC-FM (Муніципал Бродкестінг Систем) у вівторок 11 червня о годині 3-ій по полудні надаватиме українську оперу Данкевича „Богдан Хмельницький“. В програмі пишеться, що це буде „перше виконання цієї опери“ в цій країні.

Володимир Костинюк — людина і громадянин

(Посмертний спомин)

У ранніх годинах 15 травня 1957 р. українським громадянством Метрополії Нью-Йорку глибоко сколихнула вістка, що перестало битися серце ще молодого й надійного громадянина, бл. п. Володимира Костинюка. Немолода смерть сколихнула його життя передчасно і негідно, в половині 50-го року його життя. Помер на удар серця, не дослухавши до кінця й не завершивши різних своїх життєвих планів.

Прийшов на світ бл. п. Володимир Костинюк 28 лютого 1908 р. у с. Сарматин, на Вуковині, в родині народних учителів: Степана й Катерини, що були однією з піонерів українського національного відродження на Вуковині, несучи освіту в народній масі та засівали в їх душі національне усвідомлення. Вони прищепили цю високу національну свідомість і любов до рідного також своєму синові Володимирові.

Я мав нагоду познайомитися з бл. п. Володимиром Костинюком у 1921 р., коли ми зустрілися учнями тої самої — II державної, тоді єдиної української гімназії у Чернівцях (він був на кілька років молодший), за підтримки української Гурсії, ім. О. Ю. Федьковича, Русинів, струнких хлопців, з шаленими рисами обличчя, завжди живили, але завжди розважали й вчилися. Він не міг не подивитися на мене, старшого, своєю ораторською і живою вдачею. Своєю середньосередньою освітою завершив у закінченні вже гімназії, а університетські студії на юридичному факультеті університету в Чернівцях.

Наші шляхи розійшлися були на деякий час, коли я виїхав на працю у Васарабю. Коли ж я вернувся до Чернівців з початком 1939 р., я застав його вже вільним адвокатом, з добре зарплатою, який чесно й солідно виконував свою роботу. У той час мені прикинулося часто зустрічатися з Володимиром Костинюком. У ролі адвоката: було присмієно слухати, на суді, його логічні виводи і правної аргументації справи — яких і переконалих, без зайвого надумання слова для себе-реклами. Він промовляв в обороні справи, а не для постановки аудиторії. Завжди спокійний і зрівноважений, тактовний і шаленими манерами в поведінці. Адвокатська кар'єра підходила йому. Він і любив, студіюючи далі правничі проблеми. Про ці його прикмети мені прикинулося чути при знайомстві навіть із уст судів-румунів, ні в загальному ставилися неприхильно до українців.

У приватному житті був завжди життєрадісний і любив перебувати в товаристві своїх друзів. А при цьому ніколи не бракувало йому ані дотепу ні гумору.

Українська спільнота на Вуковині поклала велику надію на його прикмети як фахівця й

людини. У громадському житті його не бракувало ніколи. Вже сам перелік українських громадських організацій, в яких він був активним членом — у багатьох з них входив у склад керівних органів, — є на це найбільше промовистим доказом: член тасмного гуртка гімназистів „Пороги“, академічного Козацтва „Запорожжя“, Союзу Українських Студентських Організацій у Румунії (СУСОР), „Українського Народного Дому в Чернівцях“, Спорт Товариства „Довбуш“, Наукового Музею „Товариство“ Української Народної Ювілейної в Чернівцях та інших. Як член Управи СУСОР-а, у 30-тих роках бере участь на Зізді Цесу-Са у Львові.

„Визволення“ Північної Буковини у 1940 р. кидав його на скитальництво. Він проживає з сестрою родиною час воєнного лихоліття у Кракові, працюючи у Відділі Суспільної Опіки Українського Центрального Комітету. У Кракові його гостинна хата стає немов гостинницею для знайомих і земляків, що переїжджали у тому місті.

Капітуляція Німеччини заставила його вийти, де йому прийшлося перебувати „свободним“ часом, серед військових матеріальних умов, але передусім серед неможливості, ці роки не могли залишитися без наслідків і напевно в чималій мірі спричинилися до скорочення його життя.

До ЗДА переїхав у 1952 р. і відразу взявся до праці й включився в громадське життя. Його діяльність його енергію й витримку у праці. Не зважаючи на шкідливу роботу фізичну працю, він працює на Нью-Йоркському Університеті та закінчив час, щоб бути на спілках і концертах хору „Думка“ як його член. Крім того належить до Товариства Українських Правників у ЗДА і бере активну участь у праці Центрального Об'єднання Вуковинських „Українців у ЗДА“, а в „Українській Вуковинській Громаді“ в Нью-Йорку в її керівних органах. Тут він зокрема звертає увагу на потребу організування матеріальної допомоги нашим старим і хворим, заслуженим громадянським діячам.

Ціх кілька бідних і неповних штрихів силуету бл. п. Володимира Костинюка уявляються достатньо, яку велику втрату понесла українська спільнота із смертю цієї шляхетної людини — зразкового мужа й багату на доброту й надійного українського громадянина.

З великим смутком і болем у душі відправляла Покійника, 18 травня 1957 р., на вічний

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Дітройт, Міш.

Загальні Збори Метрополітального Відділу УКА.

Дня 12 травня 1957 відбулися тут Загальні Збори Відділу УКА при участі п'ятдесяти шести делегатів, які заступали сорок чотирьох організацій. На заході також понад тридцять осіб гостей. Треба пригадати, що в 1956 році, до цього підготовки і перевороту, було створено один Відділ УКА, до якого ввійшли всі організації великої Дітройту. Нині поза Відділом стоїть ще дві або три організації, які в бачущому році теж ввійдуть до праці у Відділі. Цієї організації Збори були цікаві тим, що зі звіт уступачої Управи Відділу було видно, як адекватно й успішно працювала з'єднана українська громада і яких успіхів добилося в першому році консолідації.

Збори відкрив голова Управи Відділу адвокат Степан Луцький і по привітанні делегатів і гостей подав до відома порядку Зборів, який був прийнятий, резолюцію. Вибрано Президію Зборів в складі пп. М. Шустакевича, В. Довганя, І. Білоуса, М. Мойсюка і С. Крукі. Про прочитання і затвердження протоколу з минулорічних Зборів, приступлено до звіту Управи за минулий рік. За Управу звітував її голова С. Луцький і його доповнювали інші члени Управи.

Зараз по Зборах в 1956 році Управу Відділу разом з багатьма організаціями перевела велику акцію у справі еміграційного закону, який передбачує репатріацію тих емігрантів, які в часі виходу до ЗДА подали невірні дані про себе. В серпні Центральна УКА визнала цим Відділ репрезентантом всієї метрополії Дітройта. Багато уваги і праці присвятила Управу справі Народного Фонду. Йі започатковано дня 15 вересня м. р. скликанням великої наради, на яку прибули голови, секретарі і делегати організацій. На тієї нараді обговорено все-сторонню всі можливості, які були б помічними при збірці НФ. Цілий Дітройт поділено на чотири станції, до яких були придлені відповідні збори. Делегати організації розібрали збіркові бланки й акції розпочалися. В цілому році Управу Відділу була в стальному контакті з станіцями, допомагаючи їм пропагандивним матеріалом або склику-

ючи часті наради. Взагалі зв'язок Управи з організаціями був дуже жвавий в різних справах. Роблено також багато і на письмовій дорозі через відозви, об'явки і т. п. Дня 11 листопада 1956 в річницю листопадового зриву влаштовано величезну академію. Академія була великим успіхом не тільки Відділу, але цілої дітройської громади. Участь у святкуванні взяли також місцеві парохії. Перший раз в історії Дітройту всі місцеві англомовні поділки подали широкі коментарі про свято. Резолюції з Академії наслано до уряду і видатних американських діячів.

Від грудня 1956 наш Відділ є репрезентантом цілого стейту Мішигену. Місяць січень 1957 відзначив великим святкуваннями Роківими Самостійності і Соборності. Губернатор стейту і посади міста проголосили „Український День“, на ратуші вийшло український прапор, відбулася пресова конференція репортерів всіх дітройських газет при участі адв. М. Пізнана. Дня 20 січня була влаштована Академія, про яку були обізнані всі в пресі. В січні проходила акція в справі резолюції ч. 137. До цієї справи були пригнані всі організації. В місяць лютому, березні і квітні посилено акцію збірки Народного Фонду, роблено екскурсії, видавано об'явки і розіслано пропагандивний матеріал. В березні влаштовано „Веселий чайний вечір“, а дохід з нього пішов на НФ.

Щоб підсилити касу Відділу, Управу влаштувала два пікніки в дні 22 липня і 7 жовтня. Управу вислала багато листів до конгресменів, сенаторів, найвищих урядів в різних справах. Вони допитували, щоб робили це те поодинокі організації.

Приготування до свят, пікніків й інших імпрез забирало дуже багато часу і труду. Не раз не вистачало членів Управи і в такій потребі Відділ отримував допомогу з боку громадянства.

Велику поміч дали пп. Т. Грицай, С. Крукі, Я. Вазюк, М. Ярема, Т. Березюк, С. Зальонаний, І. Свистук, П. Хміль, пп. М. Казінь, М. Вазюк, Л. Зельник, М. Грицай, А. Березюк, М. Хміль, Д. Москальчик, К. Іванчук, А. Дідик, М. Ярема, О. Мухоміська, М. Честух і інші. Треба підкреслити, що господарську частину на імпрезах Відділу держали в своїх руках пп. А. Левчук і М. Черба з 14-м Від. УЗХ і 34-м Від. СУ.

Велику нагу присвячувано збірковій акції НФ і її закінченню з вислідком 2,745.50 доларів. Це, правдоподібно, найбільша сума, яку Відділ зібрав в одному році з часу свого існування. Як на Дітройт з не смішно мала сума, він повинен б зложити дуже легко десять разів більше. На одних зборках Управи і делегатів було рішено, щоб докласти всіх старань і досягнути суми НФ на рік 1958 десяти тисяч доларів. Не зважаючи на великий вклад праці, як цілої Управи, так і референції тої справи п. В. Дідика, не вдалося досягнути цієї цифри. Причини загальної несприятливості каже, щоб подати до прилюдного відома імена декотрих збірок, які виконали найбільшу працю. На першому місці треба назвати п. Тому Винищука, неструженого ентузіаста і приятеля НФ, який сам зібрав коло чотирьох доларів. За ним ідуть пп. А. Левчук, С. Зальонаний, В. Дідик, Я. Вазюк, Т. Грицай та інші.

З касового звіту виходить, що Відділ мав у тому році 4780 доларів приходу і по висліді НФ і по покритті видатків, залишилося в касі на 1957 рік 580 доларів.

Як видно зі звіту, Управу Відділу на протязі каденції проробила велику і всесторонню працю. Поміч в тієї праці давали організації через їх делегатів. Управу держала сталій зв'язок з делегатами через спільні наради, екскурсії, об'явки і т. п. Кожен член Управи виконував свою частину на себе обов'язок, що й дало в цілому гарний успіх, не зважаючи на те, що праця не вистачала часу і труду. Не раз не вистачало членів Управи і в такій потребі Відділ отримував допомогу з боку громадянства.

Вийшла друком
НОВА КНИЖКА
Олексія
Запорожця-Девлада
ГАРБУЗОВА
МІСТЕРІЯ
Гумористична повість.
Найкраща сатира на колгоспний лад.
Ціна — \$1.50
Замовляти:
SVOBODA
81 GRAND STREET
JERSEY CITY, N. J.

го секретаря п. Василя Папіжа. Він був душею ділої Управи, в його руках були всі зв'язки від Централь УКА почавши, він виготовляв всі писемні в українській мові, об'явки, оголошення, листочки, плакати, програми, приготування матеріалу на засідання, екскурсії, наради. Висліда 732 листів з звітною частю говорять самі про себе. П. Папіж був часто невідимим головою імпровізованої комітету і він виконував всю працю, зв'язав з даною імпровізацією.

По звітах Управи делегати ставили питання членам Управи. Поважна імпреза, що була того дня в Дітройті змусила, на жаль, скоротити наради Заг. Зборів і на таку справу, як і інші праці на бачущий рік, не залишилося часу.

На діловий рік 1957 вибрано таку Управу: голова д-р Д. Квітоский, заступники голови пп. В. Дідик, С. Луцький, П. Гончаренко, Марія Черба; секретар, секр. п. В. Білинський, коресп. секретар, п. С. Крукі; експерт англійської мови п. М. Шустакевич, прес. реф. п. В. Папіж, фінанс. секр. п. М. Мойсюк; скатринік п. Л. Казінь, члени пп. Анна Левчук, П. Трест, Ф. Гузіл і В. Цимбалістий.

Контрольна Комісія: пп. В. Довганя, І. Білоус, І. Іванчук і М. Чемний. Громадський Суд: радник Д. Несторович, д-р Ангеліна Залітний і д-р В. Лисий.

І. Білоус

УВАГА! ТУДСОН, Н. І. УВАГА!

В НЕДІЛЮ, дня 16-го ЧЕРВНЯ 1957 року
ІДЕМО ВСІ НА
СВЯТО — на — „СОЮЗІВКУ“
Члени обидвох Відділів УНСОюзу громади беруть участь у ПОСВЯЧЕННІ ПАМ'ЯТНИКА Т. ШЕВЧЕНКА НА „СОЮЗІВКУ“
Без огляду на погоду — Ідемо всі разом автобусом о год. 8-15 ранку. Автобус відходить з рогу Секенд і Юнью вул. Прокіться всіх записаних прийти на час, автобус не буде чекати!
Павло Марія, секр. Відд. 478 УНС.

ПЛАСТОВИЙ ТАБІР „НОВИЙ СОКІЛ“

ОКРУЖНА ТАБІРОВА КОМІСІЯ
ПОДАЄ ДО ВІДОМА
УКРАЇНСЬКІЙ ГРОМАДІ, ЩО:
1. Літом 1957 року на табір „НОВИЙ СОКІЛ“, в Норт Колліне, біля Вуффало, Н. Я., — відбудуться такі пластові табори:
ТАБІР НОВАКІВ • ТАБІР НОВАЧОК
ТАБІР ЮНАКІВ • ТАБІР ЮНАЧОК
Всі табори триватимуть 4 тижні — від 1-го до 28-го липня 1957 р. Оплата за табір — \$30.00.
2. Вписи до цих-таборів і вписи приймають місцеві Станції, або безпосередньо Округна Таборова Комісія на адресу:
Mr. J. KRYSHALOVYCH
1714 Clark Ave., Cleveland 9, Ohio
3. О. Т. К. повідомляє, що докуплена цього року сусідня ділячка, поробили уліпшення на табір і місце відомості, що на табір „Новий Сокіл“ — завітає основник Пласту д-р О. Тисовський-Дрот.
Округна Таборова Комісія

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТСЬКИХ ТОВАРИСТВ АМЕРИКИ — СУСТА.

— повідомляє, що —

ТРЕТІЙ КОНГРЕС
УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТСЬКОГО АМЕРИКИ

ДРУГА ВИСОКОШКОЛЬНА ЛІТНЯ КОНФЕРЕНЦІЯ

• відбудеться •

в дні 13-16 ЧЕРВНЯ 1957 р. — в КЛІВЛЕНДІ, Огайо.
ЧЕТВЕР 13-го ЧЕРВНЯ 1957 р. — МІСЦЕ: Лейк Шор Готель
Ресторати учасників Конференції і Конгресу відбудуться о год. 4:00-5:50
Відкриття Конференції і вибір Президії Конференції — о год. 6:00-6:15
П'ЯТНИЦЯ 14-го ЧЕРВНЯ 1957 р. — МІСЦЕ: Лейк Шор Готель
Початок о год. 8:30
СУБОТА 15-го ЧЕРВНЯ 1957 р. — МІСЦЕ: Фені Каледж
Год. 8:00-9:00 — ресторатія делегатів і перевірка мандатів;
Год. 9:00 — відкриття Конгресу.

Докладна програма III Конгресу та Літньої Конференції була подана у „СВОБОДІ“ з шістнадця, 4-го червня 1957 р.

META
WATCHES JEWELRY
RADIO V
236 E 14th ST
NEW YORK 3, N.Y.

ДО ДНЯ БАТЬКА — 16-го червня
ДО ЗАКІНЧЕННЯ
ШКІЛЬНОГО РОКУ
(GRADUATION)
зробити привітний несподіванку
цінним ПОДАРУНОКОМ

Використайте
небувалий літній
ВИПРОДАЖ
Знижка
на всі товари
аж до 50%

Культурна Комісія УНС та Округна Рада Відділів УНС Метрополії Нью-Йорку і Нью-Джерсі

влаштовують

в „День Батька“, в неділю 16-го червня 1957 року, на „Союзівці“, вакаційно відпочинкової оселі УНС, біля містечка Кергонксон у стейті Нью-Йорк

ВЕЛИЧАВИЙ ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ ЗДВИГ

ПОЛУЧЕННЯ ІЗ ВРОЧИСТИМ

Відкриттям Пам'ятника Тарасові Шевченкові, Генієві України

ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА ПОПЕРЕДИТЬ ЙОГО ПОСВЯЧЕННЯ, ЯКЕ ДОВЕРШИТЬ О ГОД. 11-ІЙ ПЕРЕД ПОЛУДНЕМ ВИСОКОПРОСВЯЩЕННИШИЙ ВЛАДИКА ІОАН ТЕОДОРОВИЧ, МИТР. УПЦІ В ЗДА.

У ПРОГРАМІ ВІДКРИТТЯ, яка почнеться о год. 2:30 по полудні співом американського і українського Національних Гімнів та могутнього Шевченкового „Заповіту“ в композиції Вербицького, с. ВРОЧИСТЕ ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА, що його довершить, відомою слово, голова УНС Д. ГАЛИЧИН у привітанні творця пам'ятника ОД. АРХИПЕНКА; Припінання, що його виконають голова Округної Ради Відділів УНС метрополітального округу адв. М. ПІЗНАК, хвилюючий ПОКЛИК ШЕВЧЕНКОВИ — складання лаврового вінка та квіти біля пам'ятника дітями і дітьми в національних костюмах під час співу Шевченкового „Учітесь, брати мої!“ в композиції М. Гайворонського; декламація Шевченкового „Іржавець“ у виконанні дів. Юлія ГРИНКА; промова ред. А. ДРАГАН на тему: „Шевченко Слово“; спільні й окремі виступи хорів „ДУМКА“ під диригентурою мгра Л. КРУЩЕЛЬНИКОВОГО та МЕТРОПОЛІТАЛЬНОГО під диригентурою п. Ст. МАРУСЕВИЧА і при фортепіановому акомпанюванні п-ні Олі ДМИТРИВ. Програму закінчить співом гімну Американських Українців „Далека Ти, і близька нам, Кохана Вітчизно“ та пісню „Не поря“.

ЗАПРОШУЄМО ВЗЕШЬ УКРАЇНСЬКИЙ ЗАГАД, ЩОБ — КОМУ ЦЕ ТІЛЬКИ МОЖЛИВО — ВЗІВ УЧАСТЬ У ЦЬОМУ ЗДВИЗІ ТА СПОМ'ЯНУВ СВОЮ УЧАСТЬ В НЬОМУ „НЕ-ЗДІМ, ТИХИМ СЛОВОМ“ НАВЕЛЬШОГО СІННА УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІ, ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, ПАМ'ЯТНИК ЙОМУ ЗДВИГНЕНО НА „СОЮЗІВЦІ“, ТОМУ „ШМАТКОВІ УКРАЇНИ НА ВІЛЬНІЙ АМЕРИКАНСЬКІЙ ЗЕМЛІ“

ПРИЙІДЖАЙТЕ АВТОМОБІЛЯМИ І АВТОБУСАМИ! ◀

▶ ПРИЙІДЖАЙТЕ В НАЦІОНАЛЬНИХ КОСТЮМАХ!

Організацією спільного візду автобусами з метрополітального округу займаються: НЬЮ-Йорк — п. Петро Кучма — тел.: GRamercy 7-1054; БРУКЛІН (Південь) — п-ні Марія Демидчук — тел.: STerling 8-4403; БРУКЛІН (Північ) — п. Ю. Павчук (в його неприпадності просимо п. Тучка) — тел.: EVergreen 4-9120 та С. Бродик в Нар. Домі; АСТОРІЯ — п. Ів. Сидор — тел.: RAvenswood 8-6033; БРОНКС — п. Гулало — тел.: CYprus 9-0094; ДЖЕРСІ СІТІ — п. А. Шаран — тел.: SW 8-4285 і п. Костик — тел.: HEnderson 4-5981; НЬОАРК, Н. Дж. — д-р О. Утриско, Василь Салабу, Остап Овсінюк, Юліан Варанюк; ЕЛІЗАБЕТ — п. Іванчик — тел.: ELizabeth 4-4164 і Український Народний Дім — тел.: ELizabeth 3-9715; ПАССЕЙК-КЛІФТОН — п. Головачук, В. Новацький — тел.: GR 1-0052, В. Марущак — тел.: GR 1-6728 і Ів. Зварич — тел.: GR 1-6728; ФІЛАДЕЛФІЯ — І. Скокляк — тел.: POplar 3-6010 або у секретарів Відд.: й інші громади, що бажали б проголошення імен і адрес, апл. телефонів організаторів автобусних поїздок на здвиг, прохасмо подати їх до адміністрації „СВОБОДИ“.

Не забудьмо спом'янути...!

